

Lene Puck Ishøy

GØGLER,
KLUNSER OG
HANDELSMAND

Emil Kofoed til minde

Vi var mange børn hjemme.

'Mine to brødre hed det samme som jeg...

Lokalhistorisk Forening, Nykøbing Sj.

ISBN 87-89821-00-9

På vejen mellem Rørvig og Nykøbing Sj. har man i årene 1970-92 bemærket en ejendom med et ustyrligt rod.

I perioder har alskens ragelse tårnet sig op omkring huset omtrent til tagryggen, og jævnligt har man set ting og sager henstillet langt ud på fortovet.

Med denne pjece vil jeg forsøge at tegne et portræt af ejeren: Knud Ejgil Emil Kofoed Rasmussen, i daglig tale kaldet Emil Kofoed.

Til præcision skal anføres adressen: Rørvigvej 178 og Kofoeds data: 18.4.1918 - 17. 1.1992.

Mange hundrede mennesker er standset op for at snakke med Kofoed eller gøre en handel. De har fundet en lille sjov mand med sort strittende hår, og de har opdaget, at måske ville Kofoed handle, måske ikke. Han havde nemlig et sanseapparat uden lige..om det var ven eller fjende. Kofoed var ofte umådelig beskidt, og hvis han mærkede en antydning af nedladdenhed, blev der bestemt ingen handel med den person. Hvis han derimod så folks øjne tindre ved synet af "varelageret", var man ven med det samme.

Emil var kommet af ingenting, som man siger, men han havde mange gode egenskaber, og hans evne til at takle livet stod sin prøve i knapt 74 år.

Af gemyt var han lun, åndfuld og snu på en festlig måde. Han var bundreel og et kærligt menneske. Men noget hadefuldt kunne dukke op samlet sammen fra barndommen og gennem livets misforståelser.

Emil var læse-skriveretarderet. Han var god til at bruge ord. Han digtede spontant, mens han snakkede, og han gemte mange af sine digte i årevis oppe i hovedet. Alle de søde damer han traf, fik øjeblikkelig hans bedste vers.. Også samfundsforhold og moral blev behandlet i poetisk form; derfor var han spændende at lytte til.

Han tog verden ind med ørerne. Var der ingen at snakke med, så tændte han for radioen eller TV. Også bøger fra båndcentralen holdt han meget af at lytte til.

Mange af Emils venner i de seneste år vil nok fastholde, at han hellere snakkede end lyttede, men det er vist bare et almindeligt ensomhedsfænomen.

Kofoeds selvstændighedstrang bevirkede, at han aldrig fik en normal læretid og plads i et 7-16 job.

Som ung fandt han sammen med markedsgøglere, og der er ingen tvivl om, at den flid, vi kendte hos Kofoed som gammel, også i hans unge år har været tilstede, og han har trænet ihærdigt for at blive slangemenneske, sabelsluger, bugtaler eller akrobat.

Indimellem har han virket med sine hænder ved f.eks.kobberarbejde, hvor han dels reparerede kobberkedler og lignende, og dels lavede kunstgenstande: relieffer, armbånd og nips. Han skulle også have været en dygtig klinker i den tid, en kær porcelænskanne eller et fad ikke blev smidt ud efter et brud, men absolut skulle samles skår for skår. Ja, han har sågar samlet proteser, når venner kom med deres knækkede gebis!

At Kofoed skulle være landets bedste skærsliber siger sig selv. Man gemte sine sakse, til Kofoed dukkede op, for så vidste man, at de igen kom til at klippe ordentligt. Til det arbejde brugte han altid sine ører, for at lytte til skæret..

Mangfoldige job af kort varighed hørte til Emil Kofoeds

erindringsskat.

Således skulle han engang have været kok i et herregårdskøkken på den tid, hvor arbejdskraften var de såkaldte "herregårdsbisser". (Læs Mads Fuglsangs erindringer).

Emil elskede at lave mad. Han sagde, at det hundæde han fik hjemme hos sin mor bevirkede, at han lovede sig selv at lære at lave ordentlig mad.

Landarbejderne elskede hans mad selv om råvarerne var det billigste billige.

Også stedets ejer holdt af at snakke med Emil. Engang var Emil netop ved at bage, da jorddrotten trådte ind i køkkenet. Han spurgte:

"Hvad bager du i dag?"

"Galopkringle"

"Hvorfor hedder det egentlig galopkringle?"

"Det er der to grunde til. Den første er den, at nogle kan spise den i et rask tempo. Den anden er, at nogle bliver så syge af den, at de i rask galop må løbe ud, hvor der er hjerte på døren!"

Kofoed har også arbejdet på fabrik og været på specialarbejder-kursus. Der tog han så godt ved lære, at næste gang han trådte ind som ny mand på et værksted, gik han direkte hen og stoppede kranen, der kørte rundt under loftet med tungt læs i stropper.

Hvad bilder du dig ind, mand, skreg kranføreren.

Den er ulovlig. Den er livsfarlig, svarede Kofoed.

Gu' er den ej. Hvad bilder du dig ind?

Den er ulovlig, og den kommer ikke til at køre, før arbejdstilsynet har været her og godkendt den.

Alle stimlede sammen. Værkføreren brokkede sig og så videre og så videre. Men Kofoed, det lille menneske, holdt på sit, og arbejdet gik i stå.

Efter hans eget udsagn fik han medhold og tak fra myndighedernes og kammeraternes side.

I sine år på Bornholm må han også have arbejdet i stenbrud, for de sidste år hostede han meget og sagde, at han havde stenlunger, som følge af arbejdet på Bornholm. Også der opsugede han viden om granit, ral og grus. Især nogle kemiske forhold, interesserede ham, kieselsyreindholdet var det vist, og på et specialarbejderkursus i byggefagene kom han i alvorlig disputs med læreren om, hvilken slags grus, man bruger i cementblanding. Det endte med, at læreren måtte slå op i sine håndbøger og give Emil ret i hans påstand.

Sådanne sejre glemte Kofoed aldrig.

Idet hele taget gik tusinder af hans historier på, hvorledes han vandt en kamp.

Langt de fleste episoder endte med, at han slog en bølge til jorden. Jeg kan ikke referere dem, da den voldelige effekt ikke har min interesse, og jeg derfor "slog hukommelsen fra" når Kofoed sjæleglad berettede om sine retfærdighedshandlinger.

På Bornholm havde Kofoed købt et lille hus og fik gode dage ved at være klunser på lossepladsen. Han havde koncession dertil, og han havde op til 5 mand i arbejde, muligvis på flere lossepladser.

Der var meget sorteringsarbejde, og Kofoed fik næse for klude, ben, metal, sølv, antikviteter osv. Han oplevede klunserens glæde ved ethvert fund og sparede ikke på den personlige indsats. Han opnåede også at få en fuld pranger-tegnebog.

Han levede sig meget ind i Bornholms historie og påstod, at hans slægt kunne føres tilbage til Arilds tid, med navngivne personer, forstås.

Kofoed mente også, at navnet Kofoed var en forkortning af "Kongens foged".

I 1960'erne kom Kofoed til Kildehusene, hvor han flyttede ind hos en gammel ven, en klunser. I flere år passede han den gamle mand, lavede suppe og underholdt ham på bedste vis.

Da den gamle døde, arvede Emil huset.

Han var igen handelsmand med gamle ting og sager af enhver slags.

I området boede en del, der var Jehovas vidner, nogle af dem blev hans venner, andre ikke.

Fra en af vennerne, fru Marie Petersen, har vi følgende historie:

Emil har været i Rigssalen flere gange, for han havde en nabo i Kildehusene, Bent Christiansen, som var med i et stævneprogram, og der var ikke noget, Emil hellere ville end være med, hvor der foregik noget. Så han kom med til den hal. Jeg kan ikke huske, om det var et stævne med tusinde eller 20 tusinde deltagere. Man inviterer jo forskellige kredse, og så lejer man en hal, der passer i størrelse... og så kom der nogle labaner. Det gør der jo altid. Byens ungdom siger: Nu skal vi lave noget halløj! Det var Emil, der gik med vandslangerne; så begyndte han at oversprøjte de unge fra byen; han skulle nok vise, hvor David købte øllet!

Han brugte ivrigt vandslangerne. Han kunne ikke ha' at de gik udenfor og råbte og generede mødedeltagerne. De skulle ikke spille op, der hvor Emil var. Jo, de blev blæst hjem med vandslangerne!

Marie Petersen fortsætter:

Jeg havde endnu min yngste søn, Anders, boende hjemme, da Emil en aften kom ind hos os og spurgte: Marie, kan du ikke klippe mit hår?

Jo, såmænd, jeg har altid klippet børnenes hår og så mange andres.

Altså blev Kofoed placeret midt i stuen og det sorte hår faldt lok for lok. Til sidst synes jeg ikke, det kunne blive pænere og både Anders og Kofoed var tilfredse med mit arbejde.

Så gik Kofoed til døren, sagde tak Marie, tog sin jakke på.. og bowleren.. men ak, hatten faldt ned over både øjne og ører!

Nej, hvor Anders og jeg grinede!

--

Grine og gøre nar af folk er let nok, men give en gammel mand et måltid mad er sværere, som man siger.

Som nævnt i indledningen flyttede Emil Kofoed til Rørvigvej omkring 1970. Her fik han god plads til sit varelager, og mange kunder har været målløse af forbavselse over, at han kunne hitte netop den dims, man spurgte efter. Selvfølgelig dukkede hans gamle skærsliber-venner op, en kaldtes "Stavanger", og nogle boede hos ham en tid. Men landliggerne, selvbyggerne, borgerskabet blev hans kundekreds, og han morede sig over dem, der senere røbede, at de første gang, de så ham, var blevet bange for ham.

"Nina" var Kofoeds trofaste, meget kloge hund, der fulgte ham overalt. Den løb ved siden af cyklen eller sad på ladedet. Som han blev ældre, var motorcyklen afhændet. Men alle kendte Nina og Emil Kofoed.

Nu skete der det, at Kofoed blev forelsket!

I huset bag ved hans havde folkene besøg fra København. Blandt gæsterne var Mary. Hun var en fiks lille dame i 60-års alderen, blomsterbinderske og enke.

Første gang Kofoed besøgte hende i København, så han straks et fotografi af en herre på kommoden.

Hvem er det? spurgte Emil.

Det er min afdøde mand, sagde Mary.

Ham kender jeg..og så havde de en masse at snakke om.

I gården til den ejendom, Mary boede i, voksede der et kæmpemæssigt træ, som totalt skyggede for alle lejlighedernes vinduer, og beboerne talte tit om, at det burde

fældes, men hvordan skulle det dog gøres? det kunne ikke væltes i den lille gård.

"Skal jeg fælde det træ?" spurgte Emil.

Kan du da det?

Mon ikke, lille Mary?

Så gik han med sin sav op på 4.sal, ringede på og spurgte om han måtte gå ud af deres soveværelsesvindue. Måske havde han nogle brædder med for at sikre tilbagevejen. Slan-gemennesket begyndte påny.

Siden gik han til den næste 4.sals lejlighed ejendommen rundt.

Bagefter var det 3.sals-lejlighederne, der var hans udgang til træet, og så fremdeles.

En kone på 2.sal nægtede at lade ham gå ud af sit vindue, men ellers holdt planen, og en dag var træet væk, og alle var begejstrede for sollyset ind i rummene.

Mary var som sagt blomsterbinderske. Hun havde arbejdet i 40 år i en forretning, der bl.a.leverede store dekoratio-ner til det kgl. Teater. Hun og hendes mand havde ingen børn, så de gik op i hver deres job, og lige før butikker-ne lukkede, styrtede de hen hos en viktualiehandler og købte "færdig-mad". Hun var således slet ikke vant til at lave mad, og Kofoed nød at brilliere med sin kogekunst. Selvfølgelig opdagede han, at hun var en holden dame, der kunne købe og købe i eet væk; men forelsket i Mary, det var han. Alle kunne se det på ham.

Hun blev hans dronning og prinsesse, og han skulle komme til at tale om Mary hver dag i resten af sit liv!

Ud fra det hidtil fortalte, kunne man tro, at Kofoed var en enspænder, men nej, han var jæger og samler. Som jæger-skortejæger- begyndte han intetanende som 13-årig, da en pige inviterede ham med hen i en grusgrav. "Jeg anede ikke, hvad hun ville", sagde han" men det fandt jeg da ud af, og siden gik det som i sangen om skærsliberen...jeg sov med

landsbyens bedste tøs..

Spørg ikke om jeg har haft 50 eller hundrede damer. Det er ligemeget.

Men Mary, det var kærlighed.

En gang, hvor Mary igen besøgte sin svoger bag Kofoed, fik de chance for at kysse hinanden, men ungerne skreg: Mor, tante Mary kysser Kofoed!

Når Emil tog til København var han altid vasket og friseret. Så fandt han det pæneste tøj frem fra varelageret, men blev alligevel til grin den dag han drog af i hvide gummi-støvler, af den slags lægerne bruger på operationsgangen, sandsynligvis fundet i en container.

Det må være hændt, at han har fulgt Mary hjem til København med toget, for hun har selv fortalt følgende:

Vi sad på et sæde nær døren.

En mand stod i den yderste gang og fumlede med yderdøren, mens toget var i fuld fart. Han fik døren op, og på et halvt sekund fik Kofoed kosmiske kræfter, for ud i gangen og fik halet manden ind. Emil reddede hans liv, det gjorde han!

Inden der blev snakket om bryllup, lovede Kofoed, at hans hus og have ville blive sat tip-top istand.

En travl tid tog sin start. Alt blev ryddet op. Indvendig blev der sat listelofter i stuerne. Der blev lavet badeværelse, i kælderen kom en fryser og i haven et drivhus. Mary drømte, at hun skulle sidde og hække på terrassen, mens Emil skulle lave kohberarbejder eller noget fint af horn.

Så kom Marys fine møbler ind i huset, dyrt porcelæn og kostbare malerier. Jo, Emil værdsatte det hele. Man havde sans for gode ting.

Bryllup og lykke.

Nina blev snart Marys gode hund!

Emil holdt meget af at komme hos købmand Benny Jacobsen på Rørvigvej. Døtrene elskede han fra de var små, og han hjalp med at flække overflødige papkasser (mod at redde ukurante varer med hjem). Engang kom det ham for øre, at en bestemt kunde skulle have sagt, at den kvinde, der giftede sig med Kofoed, måtte være idiot. Alle andre vidste dog, at Mary var en guldklump. Så fulgtes de kort efter til købmanden, og Emil fik øje på den rapmuede kunde, og Kofoed hviskede til Mary: Se, der er den mand, der siger, at den kvinde, der har giftet sig med mig, må være idiot.... Så skal han også få ret, når han er så dum, sagde Mary, og derefter gav hun sig til at spille åndsvag med åben mund, underlige lyde og Sct.Veits-dans.

Gode venner dryssede ind hos de nygifte. Man fik altid en snak, som ikke var om vind og vejr. Kofoed stillede rejemadder frem og nød værtskabet. Nina var kær mod husets venner.

Engang syntes Nina, at det var længe siden, den havde set Liss, som boede i et sommerhus på Holsts Skovvej. Den listede hjemmefra og hen til Liss, der ofte havde taget den med på en travetur til stranden og også hjem til sig. Nu stod den udenfor på hendes terrasse en aften og snøftede. Hun lukkede den ind, kælede med den og gav den en godbid. Den hoppede op i en stol, men den hyggede sig ikke. Ved den mindste lyd, vejrede den. Bare en gren eller et blad raslede, kikkede den op. Jo, Liss fornemmede, at den var gået hjemmefra uden at spørge om lov, så det varede ikke længe, før hun fulgte Nina tilbage til Rørvigvej. Der ville den helst være.

Når nu Mary havde overtaget Nina, måtte Emil have sig en kat.

Han var utrolig glad for dyr.

Katten fik et vindue til at hoppe ud og ind ad om natten. En aften efter sengetid stod katten og miavede uden for. De havde glemt at åbne vinduet.

Emil, sagde Mary, det er din kat. Stå op og luk vinduet op. Ja, ja, sagde han og tøffede derhen.

Men på tilbagevejen sagde han: Den stod da ellers og sagde Maarryy, Maarryy!

Lidt efter lidt voksede varelageret igen på grunden, i kælderen og i drivhuset. Kofoeds måde at handle på, var ofte at købe eller gøre fund! Mary tog det med tålmod. Hvis han møgbeskidt ville hen og kæle med hende, hvad hun nok ikke brød sig så meget om, sagde hun: Nina, det vil vi ikke finde os i vel? Så knurrede hunden bestialsk, og Emil var den første til at grine.

Mary blev forkælet. Intet skulle hun gøre, bare være der som en pyntegenstand! Emil anede ikke, at han gjorde hende fortræd.

Efter få års ægteskab blev hun syg, og Emil sloges med hele sygehusvæsenet, men Mary var ligeglad, hun gad ikke kæmpe for et liv med et hækletøj. Hun havde ingen opgaver. Hele hendes familie havde vendt hende ryggen, da hun giftede sig (den rige arvetante), og hun orkede ikke at leve. Men Kofoed fik godt lo år med et indædt had til læger.

Oprigtig talt var Kofoeds had til læger af ældre dato. En dame fortæller:

Der er masser af syge menneskør, som ikke ved, hvad de fejler, og hos lægerne får de bare at vide: Det må De leve med!

Derfor af den simple grund vil Emil ikke til læge. Så går han hellere rundt og humper.

Han lå engang på sygehuset, og så kunne han ikke komme af med vandet. Jeg ved ikke, hvorfor det pludselig kunne blokere, og at en mand ikke kan tisse. Så forlod han hospitalet og spændede over til sin egen læge, Bruun Petersen.

Og Emil bankede på midt om natten, og Bruun Petersen sagde: Hvad vil du?

Ja, jeg kan altså ikke komme af med vandet!

Nåh, ikke andet, sagde han så. Derpå gav han ham noget, måske en indsprøjtning, og så tisede jeg, sagde Emil, en hel klokke-tid. Det blev ved med at løbe!

Det er da også en kedelig situation at komme i..

Og så går han jo ikke til nogle andre læger! Men denne Bruun Petersen er rejst forlængst, og Lotte, hans kone, er død meget ung og meget rar.

Bruun Petersen var meget udadvendt, og han snupede lige Emil...han kunne altså tage ham. Men det er også den eneste læge, Emil siger god for. Alle de andre er rak og pak og ikke noget værd i handel og vandel..og hvad han ellers fyrer af.

I Rørvig og Nykøbing fik Kofoed hurtigt et øgenavn, han hadede. Det var "Sorte September".

At han var sort, kunne enhver jo se; men hvordan navnet ellers blev hans, er ikke til at opspore nu.

I 1970 led palæstinenserne et sviende nederlag og blev fordrevet fra Jordan, deres kamp afsluttedes i september. Sorte September (altså dårlige minder) blev derefter navn på en yderliggående udbrydergruppe fra palæstinenserne organisationer. Den debuterede med mordet på Jordans ministerpræsident dec. 1971 og fortsatte med andre drab og flykapringer. Dens massakre på israelske sportsfolk ved olympiaden i München 1972 vakte så stærk fordømmelse, at gruppen forsvandt ud af billedet.

Det var altså smagløst at kalde en miljøforkæmper og dyreven "Sorte September", men jeg tror egentlig bare, at folk kunne lide klangen og rytmen i navnet "Sorte September", ingen der brugte det, ville kunne gøre rede for, hvad ordene betød!

Hunden Nina døde, da den var mellem 15 og 20 år gammel. Snart efter fik Kofoed Mikkeline, der lynhurtigt tillagde sig et sæt bedårende hvalpe.

Den tidligere omtalte Marie Petersen fra Kildehusene havde solgt sit hus og var flyttet til Nykøbing. Hun cyklede den første sommer ofte til Rørvigvej for at passe de dejlige hvalpe, for Kofoed var jo ofte på strejff! Hendes syn blev imidlertid snart så dårligt, at hun måtte blive hjemme, men det glædede hende at erfare, at Kofoed fik skaffet alle hvalpene gode hjem.

Og i 1988 skaffede hun Emil et godt hjem i sit lille Nykøbing-hus. De var begge blevet gamle, og der var mange timer i ensomhed. Hendes børn syntes godt nok, de var flinke til at komme på besøg, men en time hist og en time pist fylder ikke de lange dage, uger og år.

Kofoed ville have rigtigt bryllup, så man ikke skulle sige dem noget på. Han bestilte borgmesteren til at vie dem i hjemmet, og han fik tinglyst testamente, så det, der var hendes fremdeles skulle være hendes, og det der var hans, fremdeles skulle være hans.

Hvem der forlagde hendes dødsattest og den afdøde ægtefælles dødsattest, står hen i det uvisse. Men bryllup blev der ikke noget af. Derimod holdtes en flot "trolovelsesfest" hvor bl.a. Kofoeds venner dukkede op: Knud og Gullan Hansen, kroparret fra Lyngkroen, købmand Benny Jacobsen med kone og datter, "Bavreren" "fætterren" og halvdelen af Maries børn.

Lidt efter lidt fyldtes huset med klenodier fra varelageret: kostbare malerier, antikke våben, messingtøj, kgl. porcelain osv.osv. Ingen med fornuft i behold ville lade disse ting blive i et tomt hus på Rørvigvej.

Og da Marie fik mange gode lydbøger fra båndcentralen nød Emil at lytte til disse store litterære værker.

Hans egne historier lød sådan:

Med en flok kammerater, der alle var gøglere, rejste jeg rundt i Jylland og optrådte på torve og pladser. Måske var det ikke egentlig tilladt, men på den anden side var det vel heller ikke kriminelt. Vi havde det sjovt sammen og publikum var glade og puttede skillinger i hatten, som en af gutterne gik rundt med efter de forskellige numre.

Jeg har været slangemenneske og sabelsluger, bugtaler og så kunne jeg lave mange numre, som folk kunne li' f.eks at træde en synål omme på ryggen...

I almindelighed holdt vi lidt øje med, om politiet skulle dukke op til vore forestillinger. Det var der jo ingen grund til. Men i Ålborg gik det alligevel galt; vi fik ikke pakket hurtigt nok sammen, og så stod en kæmpe panserbasse foran os og sagde: Har De tilladelsen i orden? Næh, gu' har vi da ej...Så må De følge med på stationen... Vi var godt sure og gik vel alle og pønsede på en plan. Men på politistationen blev vi kaldt ind til afhøring hos politimesteren, der sad stor og fed ved et stort egetræsbord, foruden at der var flere andre skrivere og personale af forskellig slags.

Nåh, han ikke bare spurgte, om vi erkendte at have overtrådt loven ved at give forestilling på åben gade uden tilladelse...næh, han luftede en modbydelig nedladdenhed og antydede, at vi var ret så uduelige.

Min stolthed var såret, og i et nu sprang jeg op på egetræsbordet, og spurgte: Er det dig eller mig, der kan slå en salto og gå i spagat?

Uden at afvente svaret lavede jeg mine akrobatiske numre, og alle blev ganske paf. Men uheldigvis kom jeg lige før spagaten til at ramme et blækhus, og mens jeg lagde an til applaus, røg blækhuset i luften og tog turen ned ad politimesterens front, så hans store hvide skæg blev ganske blåt.

-- -- Ja, siden den dag hed Ålborgs politimester ikke andet end Blåskæg.

Da jeg en månedstid senere kom hjem til Helsingør hos mine plejeforældre, havnefogedens, sagde den gamle: Nå, du har

været i Ålborg, Emil!

Hvor ved du det fra?

Det har da stået i avisen- se her - jeg har udklippet. Ja, der står godt nok ikke, at det er dig, men hvem ellers giver sig til at lave akrobatik på politimesterens skrivebord...

Som dreng var jeg en lille spirrevip. I 1-2.kl. gik jeg i skole ude på Sjællands odde, hvor lærerinden forekom mig at være kæmpestor. Hun var nu meget sød. Hver dag skulle jeg rende ned til købmanden og købe en bestemt slags parfume eller kølnervand, og hun drak det lige af flasken!

Ja, du tror det ikke. Det fandt jeg bag efter ud af, at det var fordi hun havde kræft, og hun var helt tæret op indeni, og for ikke at lugte af råddenskab, drak hun det der vellugtende.

Kammeraterne og jeg brugte den lange retirade i frikvarteret. Så kom vi engang til at konkurrere om, hvem af os, der kunne dyppe enden i tønden.. Og jeg var jo så spinkel og smidig, så ved at holde i forkanten af brættet, kunne jeg folde mig helt sammen som et V. Men det kiksede! Jeg røg ned i lortet og kunne selvfølgelig ikke komme op. Alle ungerne hentede lærerinden, og hun reddede mig op, men jeg måtte splitternøgen hen til vandposten og skylles længe og grundigt. Værst var det dog, at hun hentede nogle af sine egne underbukser, som jeg blev stoppet ned i...

Som lille knægt boede vi ude på Ringholm, hvor min mor var daglejer. Ih, det var elendige forhold. Jeg vil slet ikke snakke om det, men jeg har altid som voksen holdt et kritisk øje med, hvad myndighederne tillader, når overgreb finder sted, og jeg er stolt af, at jeg har angivet folk, der f.eks havde evnesvage eller nervesvækkede i pleje, og så har budt dem at leve som dyr i stalde eller på lofter uden senge og ordentlige forhold.

Min bedstemor var også med i sjakket på Ringolm, men meget

jævnligt gik hun sin vej i depression. Vi unger syntes, at det lignede teater, for vi skulle rende ud og lede efter hende, og så skulle vi sige: Ih, søde bedstemor, kom dog hjem til os igen...du skal ikke gå herude og fryse.. vi har savnet dig...

Forestil dig det omtrent en gang om ugen. Vi tabte interessen for bedstemors udflugter. Ofte fandt vi hende der, hvor der nu er kolonihaver i Nykøbing. Til sidst gad jeg ikke gå ud og lede efter hende. Jeg syntes, hun selv måtte vende næsen hjem, når ensomheden blev for stærk.

Ringholm benyttede også mange polske arbejdere, især mange kvinder. Lidt af deres sprog lærte jeg og kan såmænd endnu. Mange år senere blev Bornholm besat af russere, mens jeg havde hus derovre, og dem lærte jeg også at snakke med.

Min søster og jeg fandt forresten en hemmelig kælder ude på Ringholm. Vi var gået på opdagelse bag røgelse og brædder, og så kom vi ned i et rum, hvor der var ældgamle flasker med rom. Det var brunt som sirup.

Som ganske ung fik jeg arbejde hos bageren på Odden. Han var et dumt svin, som ingen kunne holde ud at være hos. Krakilsk og galhovedet fra morgen til aften var han.

En dag, mens maskinerne snurrede råbte han til mig, at jeg skulle komme med ni sandkageforme. Det gjorde jeg så. Han blev splitter ravende tosset, og skreg, at han havde bedt om ti, og hvorfor han skulle plages med ^{en}knægt, der hverken kunne høre eller forstå, idiot og meget mere.

Det var dråben, der fik bægeret til at flyde over. I et nu, fik jeg smidt bageren baglæns op i rugbrødsdejen, og så kom jeg afsted i en fart.

Det første kvarter vidste jeg nok, at han ikke kunne gøre mig noget, men jeg var alligevel forbavset, da jeg gik ad landevejen ind mod Nykøbing og vel var kommet halvvejen, da en bil standsede, og en betjent hoppede ud og spurgte, om jeg var bager-drengen, der havde øvet vold mod mester.

Ja, det er mig.

Det er godt lille ven. Han har ringet og klaget.. ærlig talt, hvor har han fortjent den tur i karret. Ham er der altid vrøvl med...gå du kuns videre min dreng!

Mange år senere gik jeg på gaden i Holbæk, og der blev jeg vidne til, at en flok drenge overfaldt deres lærer. Blodet kom i den grad i kog i mig, så jeg sprang til og slog den ene efter den anden i jorden.

Sådan!

Jeg har altid stået mig godt med politiet. De siger: Kofoed, vi ved, du er reel. Jeg har været handlende i mange år, og de ved, at jeg er en ærlig mand. Man skal ikke sælge en stjålet cykel til mig, endsige cigaretter uden bandarole. Nej. Jeg tjekker altid, at varerne er reele, og jeg har altid haft mine koncessioner i orden, da jeg f.eks. på Bornholm gik på lossepladser og havde 5 mand i arbejde. Ingen numre som handelsmand..

Engang kom jeg til Hundested en aften, hvor det viste sig, at færgen ikke sejlede på gr. af uvejr. Så gik jeg hen på politistationen og bad om at måtte sove der, og de var jo flinke, så det kunne sagtens lade sig gøre.

Betjentene er stadig mine venner. Hvis man har arbejdet en hel dag, og ikke ser så præsentabel ud, så vil taxa ikke køre en hjem, men politiet gør det, hvis man beder dem om det.

En vinterdag, ret sent om aftenen, kom jeg kørende på motorcykel i et herrrens snevejr. Der var ikke mange på landevejen.. Men så så jeg en bil, der var kørt i grøften, og jeg kørte ind til siden og gik tilbage for at spørge, om der var noget, jeg kunne hjælpe med. En mand stod og så mismodig ud.

"Nåh, du er kommet væk fra vejen!" sagde jeg

"Ja, det er satans glat".

"Er du alene?"

"Ja, ja. Og der kommer jo ikke mange her forbi..."

"Så lad mig få den bil op af grøften"

Jeg kender det tag, der skal til, og sne eller ej, bilen kom igen op på landevejen. Det var en lille kassevogn, og jeg får øje på, at den er fuld af kaffe. Se det var jo lige efter krigen, og al kaffe var rationeret, selv kaffeerstatning, der smagte rædselsfuldt, var rationeret. Jeg gloede noget på hans kaffe og sagde:

"Det var så det!"

"Tak skal du have, jeg fatter ikke, hvordan du kunne klare det, du må have kæmpekræfter.."

"Men jeg ser, at du kører med kaffe.."

"Jo. Jeg siger så mange tak for hjælpen"

"Du kan vel give et halvt pund kaffe til afsked"

Det kunne manden under ingen omstændigheder. Han opremsede mange forklaringer, som jeg ikke gad høre på.

Så knappede jeg frakken, nikkede til manden, og skubbede bilen ned i grøften igen.

Hen til motorcyklen og afsted!

Foråret 1989 lavede Kofoed hønsegård til 20 høns og en hane i Maries baghave. Hun nød at snakke med hanen ved at give sig til at gale, hvorpå den svarede ivrigt.

Han udbyggede terrassen, lavede tomat- og blomsterbed, og så gik han igen op i madlavning. Af frygt for trikiner, salmonella-bakterier mm kogte han altid hele stykker kød, før han stegte dem. Derved fik han masser af suppe til sovse, som var hans specialitet. Desforuden plukkede han meget grønt, som han lod tørre og findele. Disse krukker med drys var virkelig gode.

Men proper var Emil ikke. Husets dyr fik lækkerbidder smidt ned på gulvtæpperne, så man trådte i sovs og ben overalt. Jeg kan ikke undlade at takke de søde hjemmehjælpere for udvist storsind.

Marie sagde en dag: Mine børn siger også "Ih, at du kan holde Emil ud", men jeg er jo så lykkelig, at jeg ikke kan se, at han er sort, jeg kan ikke se, at han har sorte negle. Han vasker sig da også, han lugter da ikke af møg, det gør han ikke..

I maj 1990 fik Kofoed brev fra teknisk forvaltning med påbud om at rydde op på Rørvigvej efter klage fra flere naboer. Da sprang han op som trold af en æske, fordi han følte, at han havde et meget fint forhold til beboerne i kvarteret. Med ret til aktindsigt blev det ham klart, at der kun var een person, der havde rettet henvendelse til kommunen ang. hans "varelager". Hvad københavnernes tillader sig at læsse af på hans fortov af gamle køleskabe og lign. ville han selvfølgelig ikke tage ansvar for.

Kommunen fastholdt, at hvis han ikke fik ryddet op inden en vis dato, ville den overtage det hele for 120.000 kr. Kofoed var godt klar over, at det kun var grundværdien, men huset, indboet og klenodierne skulle takseres reelt. Han afslog handelen, men han fik travlt med at opsætte høje hegn. Det var drøjt, nedslidt som han var. Mange kom og hjalp ham i ny og næ.

Da en container skulle fyldes med gammelt jern: græsslåmaskiner, rustne cykler osv, blev han tosset på en af hjælperne, som smed nogle smedjernsdele op i containeren. Det var sider til en gammel ovn, som skulle samles, og sælges som brændeovn til landliggere. Nu var den ene side smadret, og Kofoed ærgrede sig i lange tider.

I januar 1991 døde Marie Petersen, og Kofoed flyttede tilbage til Rørvigvej. For at kunne være i huset den vinter, måtte han brænde en masse i kækkelovnen, bl.a.sækkevis af klude.

Hver dag kom venner, som kørte til købmand for ham, og tog et nap med oprydningen. Det hændte, at et bord blev frigjort.

Finn Andersen fra Hovvigvej var en af Kofoeds søde unge kamerater. Han fortæller:

Sidste sommer cyklede Emil jo selv til købmanden hver dag. Han opdagede et sted en hvid minicykel henslængt op ad et hegn.

"Hvad er det for en? Mon den er stjålet et sted?" tænkte Emil. Næste dag stod cyklen der stadig. Emil fik trukket papir og blyant op af lommen og skrev stelnummeret af.

Så ringede han til politiet, for at spørge om det var en efterlyst cykel. Det var det ikke.

I den følgende tid blev minicyklen hver dag stillet et par meter nærmere Rørvigvej 178. Kofoed havde tid nok...

Endelig stod den op ad hans eget hegn.

En mand skreg: Du har stjålet min cykel!

Kofoed svarede selvfølgelig, at han bestemt ikke havde stjålet nogen cykel.

Det er min cykel, sagde manden, den har du ikke lov til at tage. Nej, naturligvis, sagde Kofoed. Men hvis det er din, så kan du da lige låse den op. I et snuptag låste Kofoed cykellåsen. Manden luskede meget hurtigt af.

Mens Kofoed regerede rundt med alt sit jordiske gods, var han så uheldig at tabe noget tungt ned på en tå, der selvfølgelig blev meget øm og snart ganske blå under neglen.

Alle ved, at han drak en "kylling" hver dag for gigtens skyld. Men den dag, han besluttede sig for at hive neglen af selv, tror jeg, han drak noget mere. Det gjorde AV, sagde han, men han gennemførte operationen med tårer i øjnene.

Og en dag faldt hans sidste tand ud af munden.

Håret var stadig sort. Kan læseren komme i tanke om andre 73-årige, som er sorthårede?

Ingen var hos ham, da hjertet hakkede og smertede. Han fik selv ringet til Falck, og i ambulancen bad han falckmændene om at huske hans hund. Om han døde, inden de nåede sygehuset

eller netop ankommet dertil, er ikke oplyst.

Men på afdelingen hviskedes der fra væg til væg, fra stue til stue: "Sorte September er død".

Tale ved Emil Kofoeds bisættelse:

Som den af os her, der er kommet senest ind i Kofoeds liv (det var i 1987) tillader jeg mig at sige et par ord... dels som en tak til jer, der er her..dels min oprigtige opmærksomhed for Knud Ejgil Emil Kofoed Rasmussen.

Kofoed, dit minde vil leve længe - lige så længe, som den sidste af os heromkring din kiste lever på denne jord.

Du var så original, at historierne om dig er mangfoldige..du valgte hver time i dit liv løsninger, som ingen andre. Det hele blev et kompleks af noget bevæget, noget rørende, noget absurd, noget sjovt, noget skørt eller naivt; men alt ialt noget meget ærligt.

Du var handelsmand, gøgler og klunser, måske slagsbror og stridsmand. Men reel, det var du. Varerne skulle ikke være tyvekoster, det skulle være reelle handeler. Gerne lav indkøbspris f.eks. foræringer og fund / og ofte til lave udsalgspriser, for mit vedkommende var det foræringer..

Men du holdt sammen på det, der var noget værd. Gid det nu ikke bliver splittet ad af folk, der ikke når dig til sokkeholderne!

Du har rejst rundt som markeds-gøgler, du har været herregårdsbisse med køkkentjans og endelig husmand og handelsmand. Derfor skal ingen sætte dig i kategori med vagabonderne.

Du vil være stolt over at blive husket som byens mest originale person, fordi der i det begreb ligger noget helt andet end i ordet vagabond eller rejsende.

Nu er du på den sidste lange rejse, lad den bekomme

dig vel. Gid du vil opleve noget, som igen kan blive historier!

Kofoed, du var poet. Jeg ville gerne kunne give dig et af dine mange vers med på rejsen, men dels skrev du dem ikke ned, og dels kan vi ikke lede efter dem i dit hus, om de skulle være der...

Er der stemning for, at vi synger andre digteres ord?

Derefter talte Liss Løve Jørgensen om mange års venskab -- om Kofoed som miljø-frontkæmper, som dyreven og som digter. Det var meget smukt, og de 20 forsamlede venner var meget betagede.

Efter at følget havde sunget nogle vers, kørte kisten af sted med den ensomme Emil, lige så ensomt, som alle vi andre en dag skal køres bort.

Men Erna Busse fra Jægerspris og "Møllerens Anne" fra Vig bragte blomsterne ud til Marys grav, hvor Emils urne skal nedsættes, når frosten går af jorden.

Ære være hans minde.

ISBN 87-89821-00-9